

Діяльність Української повстанської армії на Волині (1944–1945 рр.): організаційна структура та чисельний склад

В статті розглядається збройна боротьба УПА на Волині в період переходу радянсько-німецького фронту та відновлення радянської влади в регіоні. Аналізується характер та методи діяльності державно-політичних структур в боротьбі з українським визвольним рухом. Досліджується тактика та стратегія УПА, організаційна структура та чисельний склад підрозділів.

Ключові слова: радянська влада, КП(б)У, УПА, Волинь.

Постановка проблеми. Проблематика пов'язана із збройною боротьбою УПА викликає посилений інтерес сучасних істориків. Дискусійними залишаються питання колаборації повстанських підрозділів з німецькою окупаційною владою, не визначеним залишається чисельний склад УПА тому запропонована наукова розвідка є актуальною.

Стан наукового дослідження проблеми. Серед вітчизняних науковців які досліджували історію повстанського руху наприкінці Другої світової війни слід назвати Д. Веденєєва, Г. Биструхіна, В. Дмитрика, І. Іллюшина, В. Косика, А. Кентія, М. Ковалю та ін. Їхній доробок, у цілому, відтворює хронологію подій, визначає тактичні і стратегічні завдання УПА на різних етапах боротьби, але не дає однозначної відповіді на запропоновані автором проблемні питання. Тому дослідник ставив собі за мету узагальнити і доповнити знання про збройну боротьбу УПА, визначити та обґрунтувати чисельний склад повстанських підрозділів у кількості 150 тис. вояків на весні 1944 р., що не відповідає до сьогодні запропонованим версіям.

Основний зміст. На початку 1944 р. підрозділи УПА-Північ першими розпочали бойові дії проти частин Червоної армії не дивлячись на заборону Головної команди і Головного штабу УПА. Однією з перших сутичок яка відбулась на початку січня 1944 р. став бій на околицях Луцька між розвідвідділом Червоної армії та підрозділом УПА [1, арк. 13]. В лютому 1944 р. документи НКВС фіксують 134 напади українських повстанців на військовослужбовців, а

також 6 акцій у 5 райцентрах Рівненської і одного райцентру Волинської областей. Зокрема, 24 лютого підрозділ чисельністю 400 вояків атакував м. Володимирець (Рівненська область) [2, 553].

Як правило напади здійснювалися на тиллові підрозділи, окремі групи бійців і командирів. Особливу активність виявляли підрозділи УПА, дислоковані на території Волинської та Рівненської областей. Результатом однієї із засідок боївок СБ сіл Михальківці і Сіянци Острозького району Рівненської області (за радянськими джерелами 100–120 вояків) стало смертельне поранення 29 лютого 1944 р. в с. Милятин генерала армії М. Ватутіна [3, арк. 2; 4, арк. 1].

Загалом, згідно інформації начальника контррозвідки «Смерш» 1-го Українського фронту генерал-майора Осетрова, за період з 7 січня по 2 березня 1944 р. в тилу 13-ї армії зафіксовано 200 нападів повстанців на невеликі військові колони та дрібні групи військово-службовців [4, арк. 3]. За період березня-квітня цього ж року – 320 таких нападів [5, арк. 35–43]. Загалом боротьба набувала безкомпромісного характеру. Яскравим прикладом може слугувати масштабний бій з частинами Червоної армії в районі Обговських лісів на Кременеччині, що розпочався 25 квітня 1944 р. і тривав добу. На боці УПА було три курені («Докса», «Велетня», «Панько» чисельністю більше 2 тис. вояків). У результаті загинуло близько двох третіх особового складу повстанських підрозділів. Решті вдалося вирватися з оточення і відійти в Точевитські ліси та далі на Полісся [6, арк. 175].

Таким чином, взимку та навесні 1944 р. головною ареною протистояння між УПА та Червоною армією стала територія Волині–Полісся. Тут дислокувалися підрозділи під командуванням Д. Клячківського. Загальний стан відділів (згідно оцінки керівника Головного визвольного штабу Д. Грицай) був незадовільний. Відзначалася погана військова підготовка особового складу, незадовільний санітарно-гігієнічний стан, недостатня кількість боєприпасів та озброєння.

Згідно висновків інспекції Головного визвольного штабу 18 січня 1944 р. у с. Батьківці Мізоцького району Рівненської області відбулася нарада, у якій поруч з членами проводу ОУН (б) (Д. Грицай, М. Арсенич, М. Медвідь, П. Олійник та ін.) взяли участь провідник ОУН (б) на східноукраїнських землях і командир УПА-Південь В. Кук, його заступник з військових справ «Іван», оргреферент Є. Дудар та ін. Присутні окреслили головне завдання УПА на ближчий час – перейти лінію фронту. Для його реалізації пропонувалося розчленувати великі підрозділи на невеликі рухливі відділи попередньо очистивши лави УПА і заплілля від ворожого елементу силами СБ [7, 73–74].

Недостатнє військово-забезпечення підрозділів спонукало командування УПА-Північ видати наказ від 22 листопада 1943 р. «До всіх станиць та зв'язків в кущі» про необхідність здати всю зброю. Її носіння дозволялося лише референтам СБ [8, арк. 59]. Подібне розпорядження (про передачу зброї і боєприпасів УПА під страхом смертної кари) було видано 1 березня 1944 р. і стосувалося місцевого населення. Це дало змогу підвищити боєздатність повстанців та розгорнути активну боротьбу проти радянських органів державної влади та НКВС на звільнених територіях.

Важливою складовою в боротьбі УПА на Волині стала диверсійна робота на залізничному транспорті та лініях зв'язку. Згідно доповідної записки начальника НКДБ Ковельської залізниці, полковника держбезпеки Кочеткова, диверсії повстанців розпочалися в серпні 1944 р. Вони втілювалися у наступному: «...виході до лісу однаків і дрібних груп військових і працівників залізничного транспорту, нападах на жителів, що проживають в...будівлях на перегонах», підриві залізничних рейок та штучних споруд, підпалах дерев'яних мостів, знищенні ліній зв'язку,

нападах на гарнізони військ НКДБ, вбивствах працівників залізничного транспорту та ін. [9, арк. 99].

Загалом за період серпня-грудня 1944 р. на Ковельській залізниці було зафіксовано 47 диверсійних актів. Серед яких 11 підривів потягів, 7 випадків знищення залізничних мостів, 3 напади на залізничні вузли з метою паралізувати рух військових ешелонів [9, арк. 99]. Серед найбільш небезпечних ділянок Ковельської залізниці вважались відтинки: Олевськ–Сарни, Здолбунів–Красне, Ковель–Рафалівка, Луцьк–Стоянів, Костополь–Рівне. Тут оперували підрозділи УПА чисельністю від 30 до 500 вояків. Лише в Рівненській області за період чевня 1944 р. по січень 1945 р. органами держбезпеки зафіксовано 1032 випадка «бандпроявів» пов'язаних з терористичними актами та диверсіями [10, арк. 7].

Охорона комунікацій стала важливим стратегічним завданням транспортного відділу НКДБ і залізничних військ. Недивлячись на певні успіхи (за січень-травень 1945 р. в Ковельському районі знищено 40 таборів УПА, 176 криївок, вбито 375 і захоплено в полон 623 повстанці) забезпечити повну безпеку перевезень територією Волині не вдалося. За період січня-травня 1945 р. було зафіксовано 14 нападів УПА на Ковельській залізниці [11, арк. 151, 163–164].

Порушенню роботи тилу Червоної армії слугували диверсії на лініях зв'язку. Лише на території Рівненської області за період з 25 вересня по 25 жовтня 1944 р. було знищено 179 телеграфно-телефонних стовпів, пошкоджено 8 950 м ліній дротового зв'язку, вбито 8 фельдегерів і листонош, захоплена пошта [12, арк. 40].

Характеризуючи діяльність УПА за період березня-квітня 1944 р. секретар Рівненського обкому КП(б)У В. Бегма відзначав, що на території області діє кілька потужних з'єднань повстанців які здійснюють глибокі рейди по тилах Червоної армії, паралізують діяльність органів радянської влади, налаштовують населення вороже до всіх заходів, зривають політичні та господарські заходи, організують диверсії на залізничному транспорті і шосейних магістралях з метою зриву військових перевезень. Відзначалося також розгортання терору з боку вояків УПА та боївків СБ по відношенню до радянського та партійного активу, посилення

пропагандистської діяльності ОУН (б). Загальна картина цих втрат в західних областях України станом на 20 жовтня 1944 р. виглядала наступним чином: вбито 1 012 осіб партійних і радянських працівників (280 осіб – новоприбулі, 732 особи з місцевого активу), 2 451 особа з місцевого населення [13, арк. 1].

Подібна ситуація спостерігалася і на території Волинської області де (за підрахунками А. Кентія) силами УПА до листопада 1944 р. було здійснено близько 800 бойових нападів на різноманітні об'єкти в радянському тилу, вбито 444 особи з яких радянські і партійні працівники склали 122 особи, населення 322 особи [7, 89].

Активізація УПА та її протидія всім заходам по відновленню радянської влади в регіоні створила ситуацію при якій окремі райони та населені пункти знаходились під повним контролем націоналістів. Про це свідчать доповідні записки секретарів обкомів КП(б)У західних областей до ЦК КП(б)У та інформаційні повідомлення органів держбезпеки. Зокрема, в спецповідомленні УНКВС Рівненської області «Про диверсійно-терористичні прояви українських націоналістів на Ковельській залізниці» від 5 грудня 1944 р. наголошувалося: «Згідно даних УНКВС по Рівенській області в даний час виявлено більше ста банд і банд груп, загальною кількістю близько 10 000 тисяч осіб, які ...безкарно діють в межах Рівенської області.

В окремих районах банди є фактичними господарями району, зокрема, в Клесовському районі в селах зовсім немає сільських рад / безвладдя/. Радянсько-партійний актив частково перебитий бандитами, частково змушений виїхати до райцентрів і ніякого впливу на села не має.

В Паніковецькому районі Львівської області з 24 сіл тільки в 10 селах існують органи Радянської влади, а в останніх 14 – бандити почувають себе вільно і безкарно, займаються ворожою діяльністю. Аналогічне положення у багатьох районах Рівенської і Волинської областей» [14, арк. 122].

У доповідній записці секретаря Тернопільського обкому КП(б)У І. Компанця першому секретарю ЦК КП(б)У М. Хрущову від 24–25 вересня 1944 р. наголошувалося, що на території області діє декілька чисельних груп УПА. Серед них вирізняються два підрозділи понад 500 і

близько 200 вояків які пересуваються із села в село і створюють бойові групи з місцевого населення в кількості 30-50 осіб озброєних ручними і станковими кулеметами. Далі автор наголошує, що робота по відновленню органів радянської влади в окремих районах паралізована [15, арк. 1–3]. Радянське керівництво змушене було визнати факт, що «...серед абсолютної більшості населення Західної України оунівці користуються виключним авторитетом і загальною підтримкою. Чоловіче населення ...у віці від 15 до 50 років отруєне націоналістичною ідеологією. Більшість є фанатиками в цих питаннях» [14, арк. 10].

Загострення ситуації спонукало радянське керівництво до створення в середині березня 1944 р. оперативного штабу НКВС по боротьбі з ОУН та УПА в м. Рівне. Його очолили генерали НКВС-НКДБ С. Круглов та І. Серов. На території західноукраїнських областей визначено 7 оперативних секторів і за ними закріплено оперативно-чекістські групи (війська НКВС, прикордонні війська, підрозділи Червоної армії, а також партизанські з'єднання) [16, арк. 32]. Для здійснення військових операцій командування 1-го Українського фронту виділило одну кавалерійську дивізію, 8 легких танків і 20 бронемашин [17, арк. 7]. Впродовж квітня 1944 р. за їх допомогою було проведено 444 операції в 270 населених пунктах Волинської, Рівненської, Станіславської і Тернопільської областей, але знищити УПА вони не змогли. У результаті бойових операцій було затримано 9 тис. осіб, вбито – 260 осіб, викрито 530 різноманітних складів (зі зброєю 135, продовольством 369, інших 26). Серед трофеїв було 12 гармат, 35 мінометів, 66 кулеметів, більше 1 693 т. зерна, 17 т. солі та інші продукти і озброєння [5, арк. 35].

Станом на 20 червня 1944 р. УПА-Північ втратила вбитими 17 036 вояків та 15 050 заарештованими, УПА-Південь (станом на квітень 1944 р.) відповідно 2018 і 1 570 вояків. Загалом в боях були частково або повністю знищені 35 сотень повстанців [16, арк. 33].

Загальна чисельність УПА-Північ в період 1944–1945 рр. досі не встановлена. А. Кентій визначає її в межах від 12 до 16 тис. Його підрахунки частково підтверджується показами заарештованого восени 1944 р. Є. Басюка (начальник штабу з'єднання УПА-Схід «Холодний

Яр») який називав кількісний склад УПА-Північ в межах 12–13 тис. вояків (про цей документ йшлося вище, але показники наведені там стосувалися періоду червня 1944 р. і в ньому йшлося про 50 тис. втрат УПА-Північ на той момент і про 82 тис. вояків в УПА-Захід на той момент) [7, 77–78]. На думку автора кількість визначена А. Кентієм значно занижена і могла відповідати дійсності лише наприкінці 1945 р.

Підставою для корегування кількісного складу УПА-Північ дають радянські документи. Зокрема, у звітній доповіді секретаря обкому КП(б)У «Про боротьбу з бандами Українсько-німецькими націоналістами в Ровенській області» за період з лютого 1944 р. по лютий 1945 р. наголошується, що за звітний період в області було проведено 2 109 чекістсько-військових операцій в результаті яких було знищено 45 великих «бандформувань» УПА та 83 боївки СБ ОУН. Далі в документі наводиться кількість вбитих та заарештованих повстанців, а саме, втрати УПА – 15 298 вояків убито, 18 066 вояків – заарештовано, 6 913 вояків – з'явилося з повинною. Таким чином, загальна кількість втрат підрозділів УПА-Північ, які діяли в межах Рівненської області лише за один рік складала 40 277 вояків [10, арк. 11–16].

Статистика Волинської області виглядає дещо скромніше. Станом на 13 вересня 1944 р. було вбито більше 2 000 вояків УПА, заарештовано 2 100 вояків, здалося владі 1200 осіб. Загальна кількість втрат складала близько 5 300 повстанців [18, арк. 19]. В інформації першого секретаря Волинського обкому КП(б)У Профатілова, озвученій на засіданні 4-го пленуму Волинського обкому КП(б)У 31 жовтня 1945 р. кількість втрат ОУН і УПА станом на 20 жовтня 1945 р. вказана в кількості 30 262 особи з яких вбито 8 684 особи, заарештовано та захоплено в полон 8 499 осіб, затримано членів ОУН 1 948 осіб, банд посібників 2 661, з'явилося з повинною 8 470 осіб. Загалом ліквідовано 148 підрозділів та груп УПА залишилося знищити 430 підрозділів та 27 боївок.

Отже, за неповними даними лише з двох областей де діяла УПА-Північ її втрати наприкінці 1945 р. становили 70 539 вояків. Таким чином, кількісний склад цих підрозділів в 1944 р. повинен був налічувати більше 70 тис. вояків навіть з оглядом на поширену практику приписок. Вірність таких підрахунків підтверджується і

німецькими джерелами, які нараховують близько 90 тис. вояків УПА станом на літо 1944 р. та спогадами П. Мірчука (загальна чисельність УПА вказана в кількості 150–200 тис. вояків) [19, 218]. Вище згаданий протокол допиту Є. Басюка теж стверджує кількісний склад УПА в 1944 р. у кількості близько 150 тис. Таким чином, є підстави вважати, що загальна чисельність УПА складала близько 150 тис. вояків навесні 1944 р., а УПА-Північ налічувала близько 70 тис. осіб у цей час.

З метою знищення УПА НКВС СРСР і РНК УРСР створили з числа партизанів у кожному районі Рівненської, Волинської і Тернопільської областей загони, що підпорядковувалися НКВС чисельністю понад 5 тис. солдатів кожний. До 25 березня 1944 р. на Україну було перекинуто додатково 5 бригад внутрішніх військ. Крім того, 250 машин, 100 танків, 50 бронемашин, 85 радіостанцій [20, 87].

У Волинській області було розміщено одну дивізію НКВС, три полки і одну бригаду – 5 285 осіб. У Рівненській області – одну дивізію та чотири бригади 8 754 особи. У Львівській області – чотири бригади та один кавалерійський полк – 6 525 осіб. У Тернопільській області – три бригади – 3 057 осіб. У Станіславській області – бригада 1326 осіб, Чернівецькій – дві бригади, понад 1 300 осіб. В загальній кількості на західноукраїнських землях було зосереджено 26 304 солдати і офіцери [2, 177; 22, 391].

На Західній Україні розгорілася жорстока війна між УПА та частинами військ НКВС. З радянського боку цю боротьбу очолив перший секретар ЦК КП(б)У М. Хрущов. Ним було визначено кінцевий термін знищення УПА – 15 березня 1945 р. [21, арк. 154].

Партизанські загони широко використовували для боротьби з ОУН та УПА. Згідно плану ліквідації націоналістичного підпілля, датованого березнем 1944 р. передбачалося використати у цій боротьбі на території Рівненської, Тернопільської та Житомирської областей партизанські з'єднання та загони: Олексенка, Одуха, Кота, Міщенко, Нирка, Федорова-Кизя – близько 8 000 бійців; на території Волині, Львівщини з'єднання і загони: Федорова, Вершигори, Малікова, Грабчака та ін. загальною кількістю близько 15 161 бійців. Партизанська дивізія С. Ковпака теж була передана органам НКВС УРСР для боротьби з УПА влітку 1944 р. [22,

арк. 4]. Таке рішення було продиктоване кількома факторами: по-перше партизани добре знали місцеві ліси, були спеціалістами у виявленні криювок та схронів адже самі будували подібні споруди в період окупації і могли визначити характерні прикмети їх місцезнаходження; по-друге значна частина особового складу загонів складалася з кадрових військовослужбовців НКВС – структури на яку покладалося завдання знищити ОУН і УПА, а отже, доцільніше було їх використати за прямим призначенням аніж відправляти на фронт; по-третє до прийняття цього рішення ЦК КП(б)У та УШПР підштовхували командири партизанських загонів ще в лютому 1944 року. Серед них О. Федоров, О. Сабуров, П. Вершигора та ін. [23, арк. 51–55; 24, арк. 245].

Крім того, в селах створювалися винищувальні батальйони та групи самоохорони з місцевого населення, основним завданням яких було патрулювання сіл у нічний час, затримка всіх осіб, які прибували до населеного пункту, а також безпосередня участь у бойових операціях, спрямованих проти ОУН та УПА. На західноукраїнських землях їхня кількість складала близько 48 тис. осіб [25, 190]. Лише у Волинській області восени 1944 р. було створено 30 винищувальних батальйонів та 508 груп самоохорони загальною чисельністю 9 629 бійців.

В результаті безперервних боїв навесні та влітку 1944 р. дошкульних втрат зазнавав командний склад УПА-Північ. 12 лютого загинув командир УПА-Північ і провідник ОУН на ПЗУЗ Д. Клячківський, 30 серпня колишній начальник штабу УПА на Волині-Поліссі Л. Ступницький, близько 30 сотенних і 6 курінних командирів, 45 старшин потрапили до полону [10, арк. 15–17].

Становище УПА на Волині було критичним. Згідно підсумкової інформації УНКВС «Про боротьбу з бандитизмом УПА і ОУН в Ровенській області» за період з 4 лютого по 20 лютого 1945 р. в результаті проведення 2 109 військових операцій було знищено 15 036 вояків УПА, взято в полон 18 066 вояків, явилось з повинною 6 913 осіб. Серед трофеїв було захоплено 2 літаки, 19 гармат, 97 мінометів, 728 ручних кулеметів, 1 531 автомат, 5 731 рушниця та ін. [10, арк 25].

Велика кількість полонених та заарештованих на території західноукраїнських областей спонукала Народного комісара внутрішніх справ СРСР Л. Берію оптимізувати процес розгляду кримінальних справ на членів ОУН і УПА. З цією метою (згідно наказу № 1302/б від 2 грудня 1944 р.) до регіону направили дві виїзні сесії Військової колегії Верховного суду СРСР. Перша розглядала справи УНКВС-УНКДБ Львівської, Станіславської, Дрогобицької і Чернівецької областей, а друга – Рівненської, Волинської і Тернопільської областей [26, арк 92]. Діяльність цих структур дозволила прискорити процес винесення вироків, надаючи видимість законності масовим репресіям. Загалом, за період 1944–1951 рр. структурами НКВС та НКДБ на території Західної України було репресовано близько 500 тис. осіб (загальна чисельність населення Західної України в цей час складала близько 6 млн осіб), з яких вбито 153 тис. осіб, депортовано 203 тис. осіб [27, 391].

З осені 1945 р. відбувається процес підпорядкування військових підрозділів УПА проводу ОУН-б. На думку А. Кентія це сприяло зміцненню зв'язків підрозділів повстанців з місцевими боївками і населенням та стало свідченням повернення до тактики підпільно-партизанських дій. З цього часу УПА все більше набувало рис місцевого, а не загальноукраїнського руху.

Джерела та література

1. Центральний державний архів Вищих органів влади і управління України, ф. 3833, оп. 1, спр. 125, 56 арк.

2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та правовий аналіз: У 2 кн. / І.Г. Білас. – К.: «Либідь»: Військо України, 1994. Кн. 2. – 686 с.

3. Бібліотека Львівського обласного державного архіву. – Док. № 3010. // Ідея і чин. – 1945. – С. 8–12.

4. Центральний державний архів Громадських об'єднань України (далі ЦДАГО України), ф. 1, оп. 23, спр. 944, 26 арк.

5. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 928, 198 арк.

6. Галузевий державний архів Служби безпеки України (далі - ГДА СБУ), ф. 13 Друкованих видань, спр. 372 Збірка документів про структуру і характер антирадянської діяльності «Організації українських націоналістів-ОУН» і «Української повстанської армії-УПА»; про заходи і прийоми агентурної роботи

органів державної безпеки України з ліквідації організованого підпілля ОУН і збройних банд УПА на території республіки в період 1943–1954 рр. Т. 7. Документи, що характеризують зміни в структурній побудові ОУН-УПА, функціях, завданнях і тактиці антирадянської діяльності в період 1946–1953 рр., 240 арк.

7. Кентій А. Українська повстанська армія в 1944–1945 рр. / А.В. Кентій. – К.: Інститут історії України НАН України. 1999. – 220 с.

8. Державний архів Рівненської області, ф Р.-30, оп. 2 1942–1957 рр., спр. 16, 285 арк.

9. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 929, 140 арк.

10. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 923, 56 арк.

11. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 1700, 235 арк.

12. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 929, 140 арк.

13. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 925, 7 арк.

14. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 929, 140 арк.

15. Державний архів Тернопільської області, ф. 1833, оп. 5, спр. 9, 51 арк.

16. ГДА СБУ, ф. 13, спр. 372. Т. 8. Документи, що характеризують кадри ОУН-УПА, наявність зброї, друкарської техніки та ін., матеріально-технічних засобів, джерела їх отримання і т. ін. в період 1943–1953 рр., 304 арк.

17. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 937, 63 арк.

18. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 922, 64 арк.

19. Літопис Української Повстанської Армії. У 46 т. – Т. 5. // Волинь і Полісся: німецька окупація. Кн. 3: Спомини учасників. / Документи і матеріали. / Від. ред. Євген Штендера; співред. П. Потічний. – Торонто: Вид-во «Літопис УПА», 1984. – 309 с.

20. Ярош Б. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях у 30–50-ті роки ХХ ст. (Історико-політичний аспект). / Богдан Олексійович Ярош. – Луцьк: «Настир'я», 1995. – 175 с.

21. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 29, 254 арк.

22. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 920, 4 арк.

23. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 22, спр. 75, 214 арк.

24. ЦДАГО України, ф. 62, спр. 1537, 262 арк.

25. Биленко С. На охране тыла страны. Истребительные батальоны и полки в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг. / С. Биленко. – М.: «Наука», 1988. – 290 с.

26. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 926, 209 арк.

27. Історія українського селянства. В 2 т. – Т. 2. / Авт. кол.: О.В. Андрощук, В.К. Баран, А.В. Блануца та ін. / Ред. рада: В.М. Литвин (голова), В.М. Геєць, В.М. Даниленко та ін. – К.: Національна академія наук України, Інститут історії України «Наукова думка», 2006. – 655 с.

Олег Ленартович

Деятельность Украинской повстанческой армии на Волыни (1944–1945 г.г.): структура и количественный состав

В статье рассматривается вооруженная борьба УПА на Волыни в период перехода советско-немецкого фронта и восстановления советской власти в регионе. Анализируется характер и методы деятельности государственно-политических структур в борьбе с украинским освободительным движением. Исследуется тактика и стратегия УПА, организационная структура и количественный состав отрядов.

Ключевые слова: советская власть, КП(б)У, УПА, Волынь.

Oleh Lenartovych

Ukrainian Insurgent Army in Volyn (1944–1945-ies): Organization Structure and Staffing

In the article the armed fight of UPA is examined on Volyn in the period of transition of Soviet-German front and proceeding in soviet power in a region. Character and methods of activity of state political structures is analysed in a fight against the Ukrainian liberation movement. Tactic and strategy of UPA, organizational structure and numerical strength of subsections is explored.

Key words: Soviet power, KP(b)U, UPA, Volyn.